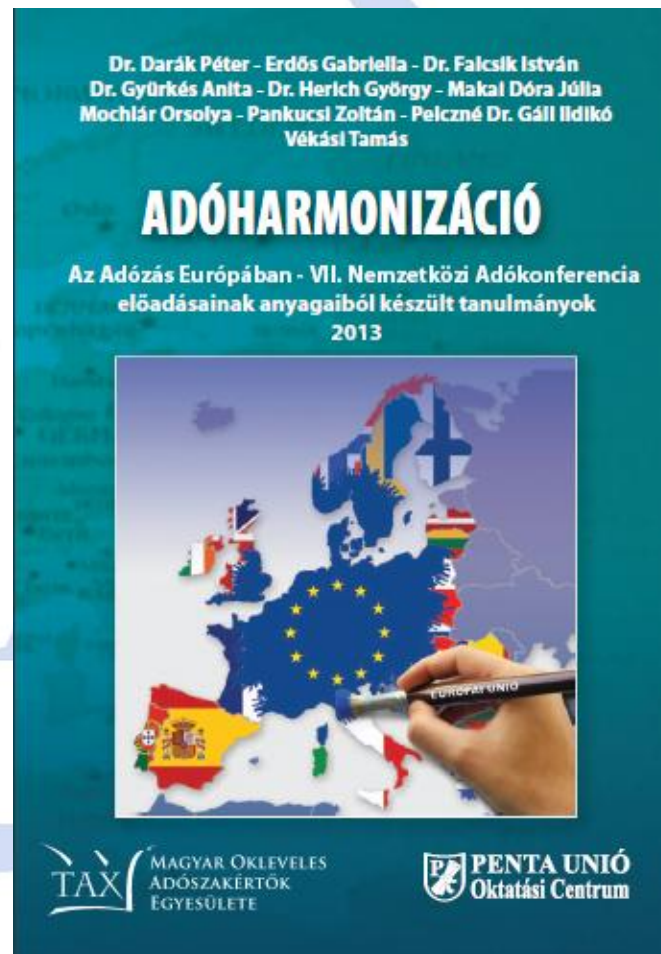

Európai adóharmonizáció – más szemmel

**Predestináció
vagy
szakmai deficit?**

**Dr. Herich György
MOKLASZ**

VII. Nemzetközi Adókonferencia

Predesztináció

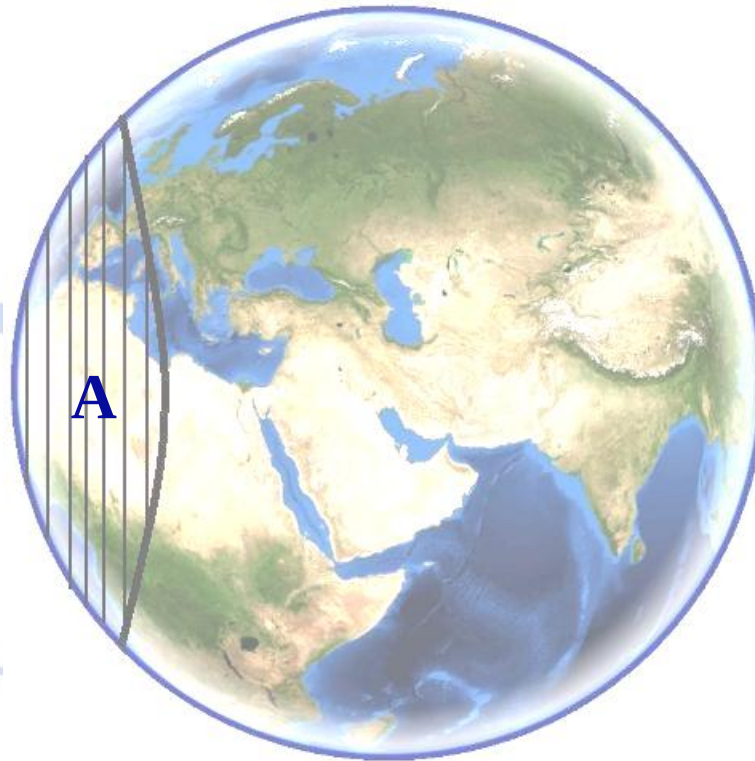
- A predesztináció, vagy eleve elrendelés a görög prooridzó szóból ered, amely „előre meghatároz”, „elrendel”, „előre eldönt” jelentésekkel bír.
- A kálvinizmus és a protestáns irányzatok hittétele, mely szerint **Isten már a világ megteremtése előtt meghatározta, hogy ki üdvözülni fog, és kinek kell a pokolba kerülnie.**

Nemzetközi adózás

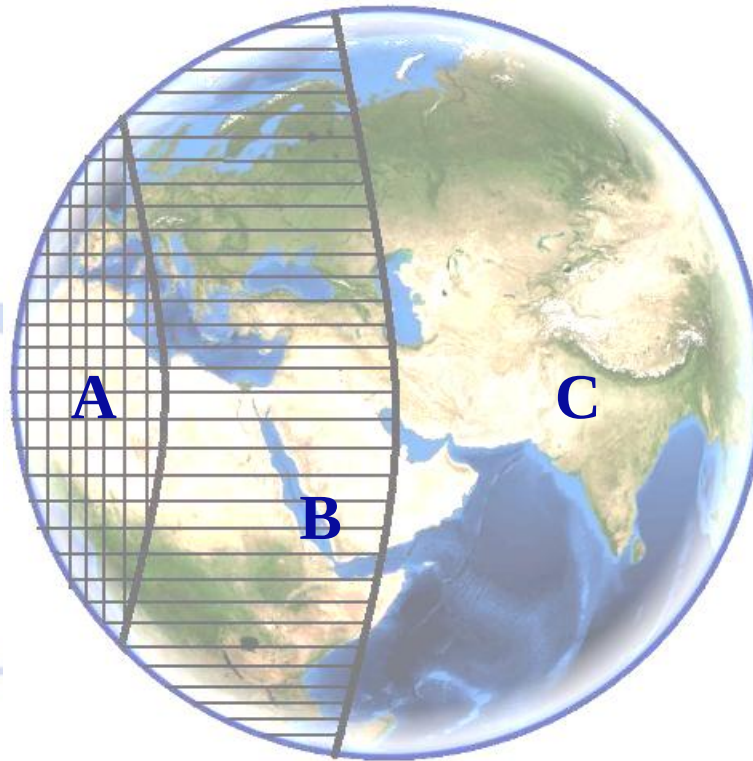
Adódiplomácia

Nemzetközi adózás övezetei

A: EU tagországok

Nemzetközi adózás övezetei

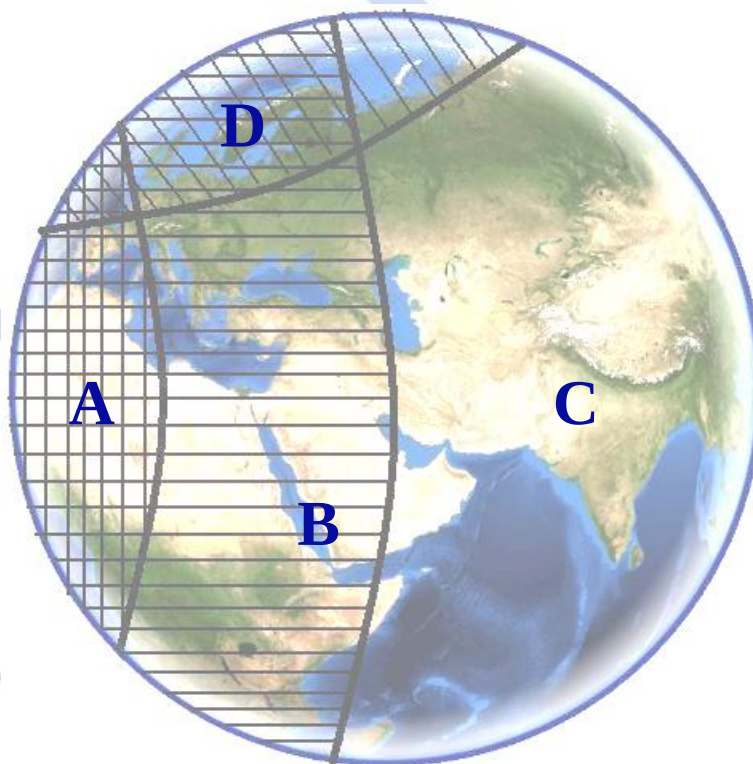
A: EU tagországok

B: Kettős adóztatási egyezményrel rendelkező országok

C: Harmadik országok

Nemzetközi adózás övezetei

A: EU tagországok

B: Kettős adóztatási egyezményrel rendelkező országok

C: Harmadik országok

D: Diszkriminált területek – alacsony adóterhelésű országok

Alkalmazandó joganyagok

joganyag \ országtípus	A EU	B Egyezményes	C 3. ország	D „offshore”
Eu joganyag	X			
EU Bírósági döntések	X			
Belső szabályozás	X	X	X	X
Kettős adóztatási egyezmény	X/	X		x/
Modellegyezmény	X/	X ha OECD tag		x/
Külföldi ország szabálya pl. illetőség, személyegyesítő, tőkeegyesítő, stb.	X	X	X	X

Kvízkérdés

Mi az: Két nehézsúlyú bokszoló mérkőzik egy ringben?

Sport.

Mi az: Egy nehézsúlyú püföl egy pehelysúlyút a ringben?

EU harmonizáció

EU harmonizáció: különböző adottságokkal rendelkező szereplők azonos feltételek közé kényszerítése.

Adóharmonizáció: a verseny kizárása

Az európai adóverseny (káros?)

Az adóverseny korlátozása: adóharmonizáció

Harmonizáció: közelítés, egységesítés

Következménye:

- eltérő adottságok mellett
- azonos körülmények között

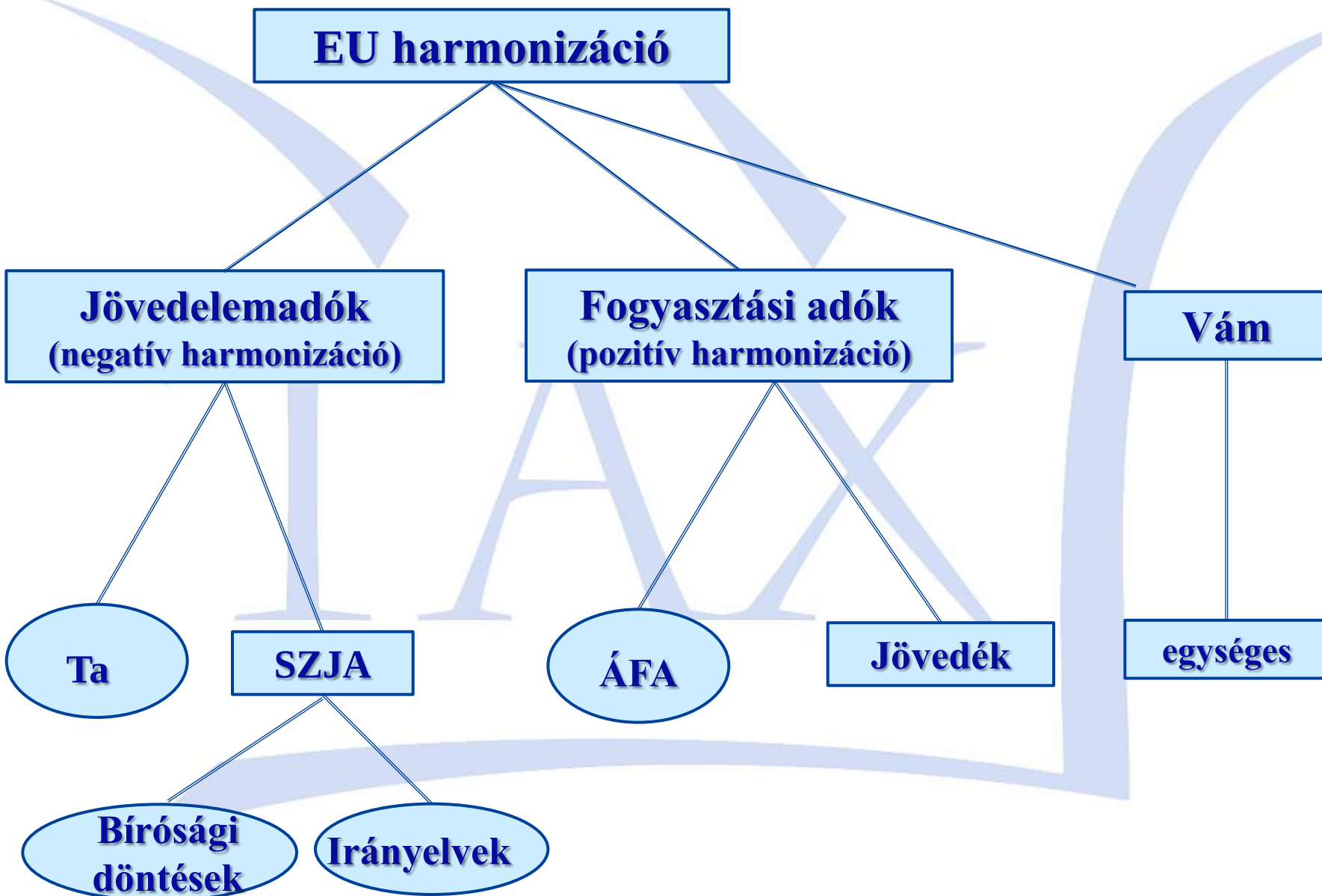
➔ differenciálódáshoz vezet

Harmonizáció vagy kohézió ?

Sorrend?

Adóharmonizáció területei

Európai adóharmonizáció nehézségei

Legitimációs problémák

- elsődleges jogforrásokban csak közvetett utalás (94., 95., 308. cikk)
- alapelvek: *elsőbbség, közvetlen hatály, alkalmazhatóság, hatáskörmegosztás, arányosság, eljárási autonómia, szubszidiaritás, rugalmasság, hatékonyság, közösségi hűség....*
- harmonizációhoz egyhangú döntés kell
- sokszínű adórendszerek
- szubszidiaritás elve
- szuverenitás védelme
- költségvetési felelősség
- keserű tapasztalatok

Nem harmonizált területek

- Különadók
- Helyi adók
- Ökoadók

Vámunió

Az Európai Unió, mint Vámunió:

- Szabad árumozgás (vámok, vámjellegű díjak és mennyiségi korlátozás tilalma),
- Közös vámtarifa, vámjogszabályok és egységes adminisztratív intézkedések.

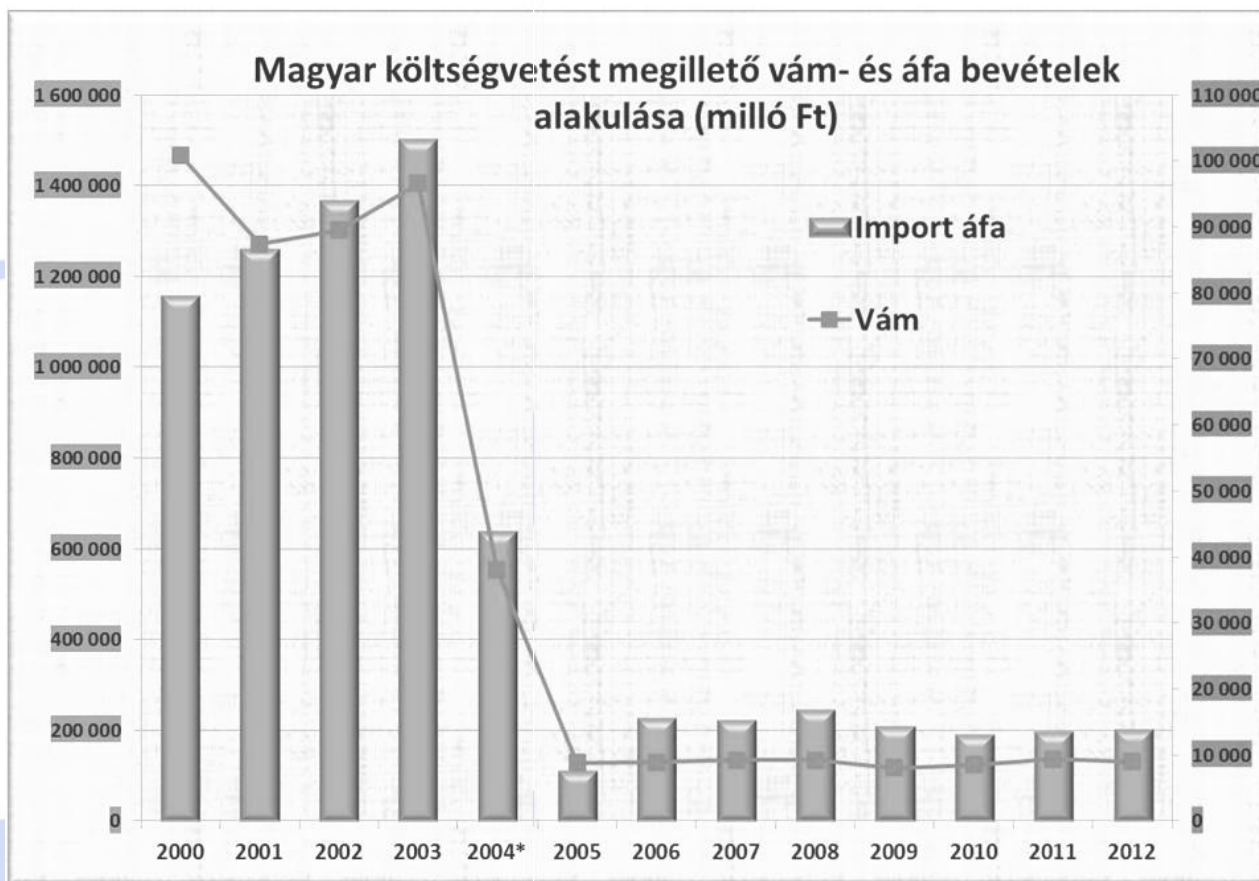

Vám

- 2004 előtt: önálló gazdaságpolitikai piacvédelmi eszköz (vámpótlék ~ 100 milliárd Ft/év)
- EU: közös vámpolitikai szabályozás
- HU: ua.

Magyar költségvetést megillető vám- és áfa bevételek alakulása (millió Ft)

Forrás: Torda Csaba

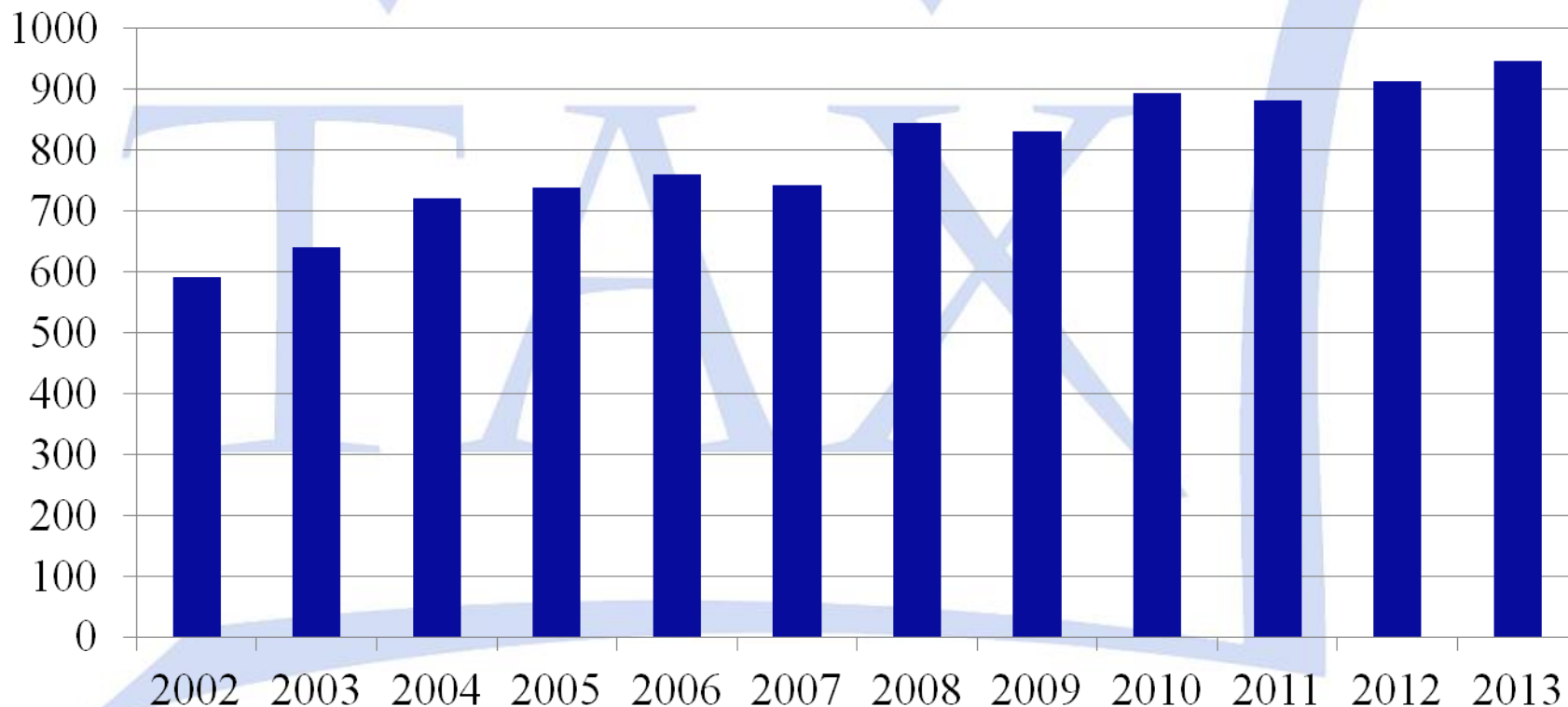
Jövedéki adók

- 2004 előtt: önálló szabályozás
- EU: irányelvek alkalmazása
- HU: mozgástér
  - Adómérték (csak a minimum adott)
  - Szabadforgalomba hozatal szabályozása
  - Nem szabályozott területek
  - Bérfőzés

A jövedéki adó bevételek alakulása

A magyar költségvetés jövedéki adó bevételének alakulása (milliárd Ft)

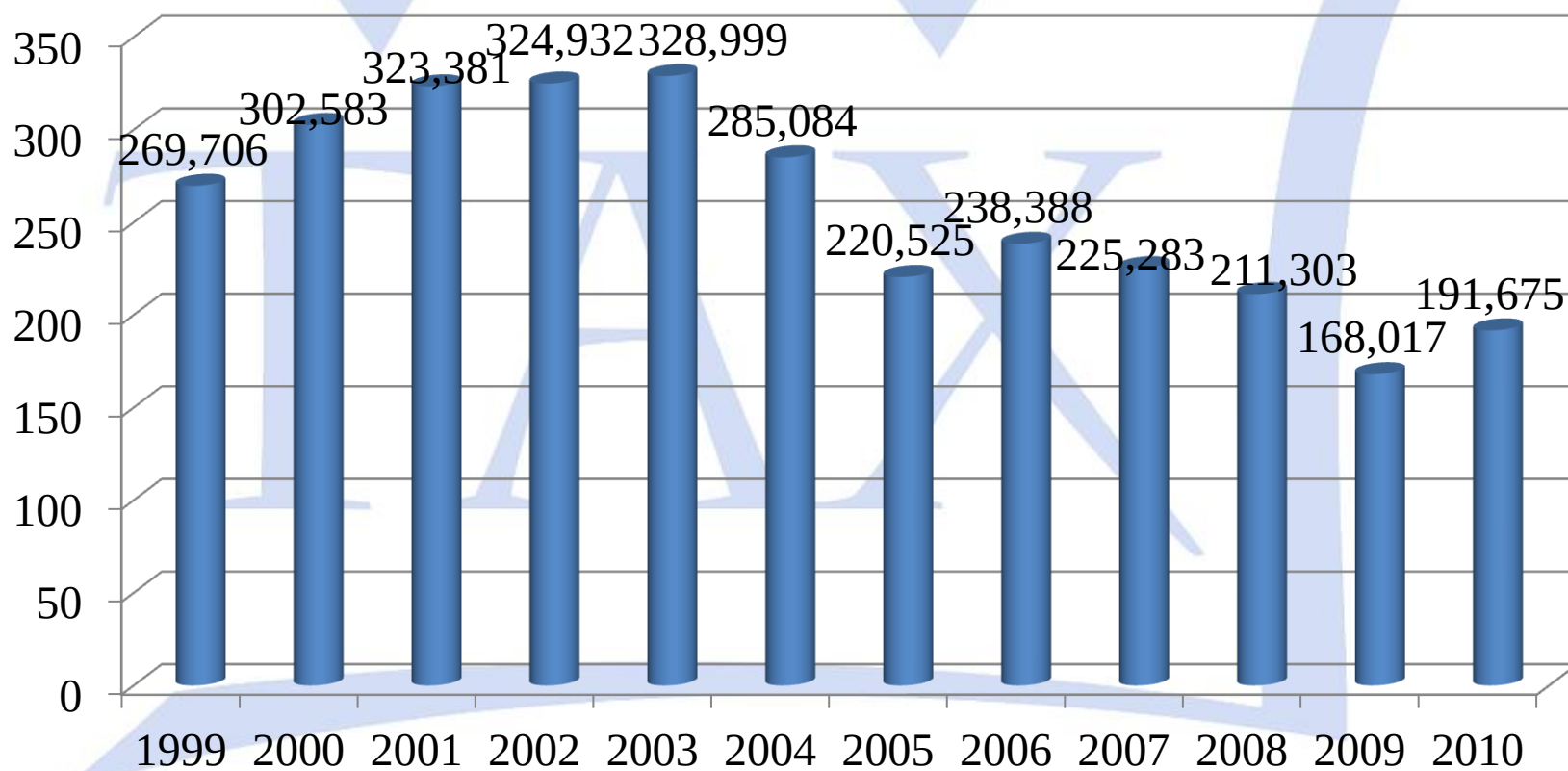
Általános forgalmi adó

- 2004 előtt: önálló szabályozás
- EU: irányelvek
- HU: mozgástér
  - Visszaélés elleni szabályozás
  - Adókulcsok
  - Különleges adózás

„Áfa harmonizáció”

A Magyarországon végzett bér munka adatai

Jelentett bér munkadíj (Mrd Ft-ban)

A 2003-ban jelentett bér munkára számított 25%-os áfa: 82,25 Mrd Ft/év

Közvetlen adók – irányelvek

Irányelvek

- anya-leányvállalati irányelv
- kamat-jogdíj irányelv
- átalakulási irányelv
- megtakarítási irányelv

A Tanács 90/435/EGK Irányelv
Módosítás: 2003/123/EK
Átdolgozás: **2011/96/EU**

**A különböző tagállamok anya- és
leányvállalatai esetében alkalmazandó
adóztatás közös rendszeréről**

Anya-leányvállalati irányelv

- Cél: az osztalék nemzetközi és gazdasági értelemben vett kettős adóztatásának a kiküszöbölése
- Az osztalék kedvezményes adójogi kezelése nem lehetséges abban az esetben, ha a leányvállalat és az anyavállalat más-más tagállamban honosak
- Ennek a kiküszöbölésére hozza létre a Tanács a „Parent and Subsidiary Directive” irányelvet

Osztalék

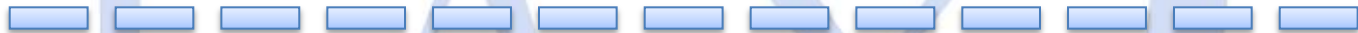
- 2004 előtt: OECD modellegyezmény
- EU irányelv: a leányvállalat által felosztott nyereség mentesül a forrásadó alól
- HU adaptáció:
  - belföldön az osztalékot kivonja a társasági adó alapjából
  - 2004. május 1. után a külföldi anyavállalatnak fizetett osztalék mentesül a forrásadó alól.

Osztalék

HU

CIP

USA

Magyarországi költségvetés elmaradt osztalékadó bevétele (millió Ft-ban)

Forrásadó összege és megoszlása az osztalék kifizetések után 2004-2011 között

Osztalék kifizetések célállama	Összesen 2004-2011 (millió HUF)	Forrásadó kulcs (%)	Forrásadó (millió HUF)	Megoszlás (%)
Európa	8 544 762,0		852 981,5	84,4%
Ausztria	899 149,2	10,0%	89 914,9	8,72%
Belgium	592 125,7	10,0%	59 212,6	5,86%
Ciprus	650 417,6	10,0%	65 041,8	6,44%
Finnország	277 672,7	10,0%	27 767,3	2,75%
Franciaország	463 030,1	10,0%	46 303,0	4,58%
Hollandia	1 378 315,3	10,0%	137 831,5	13,64%
Luxemburg	1 256 038,7	10,0%	125 603,9	12,43%
Németország	1 438 341,8	10,0%	143 834,2	14,23%
Amerika	2 541 016,3	10,0%	87 274,0	8,64%
Összesen*	11 504 452,3		1 010 610,5	

*A teljes adatsort a melléklet tartalmazza.

Forrás: MNB (http://www.mnb.hu/Statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/vii-kulkereskedelem/mnbhu_kozetlen_tokebef) alapján saját szerkesztés

Kamat

- EU előtt: OECD modellegyezmény (megosztott adózás)
- EU: csak az illetőség szerinti országban adóztatható
- HU adaptáció: kiterjesztés minden kifizetésre

Kamat- jogdíj irányelv

- A Tanács **2003/49/EK** Irányelve
2003. június 3.
módosítások:
2004/66 EK irányelv
2004/76 EK irányelv

A különböző tagállambeli kapcsolt
vállalkozások közötti kamat- és
jogdíjfizetések közös adózási
rendszeréről

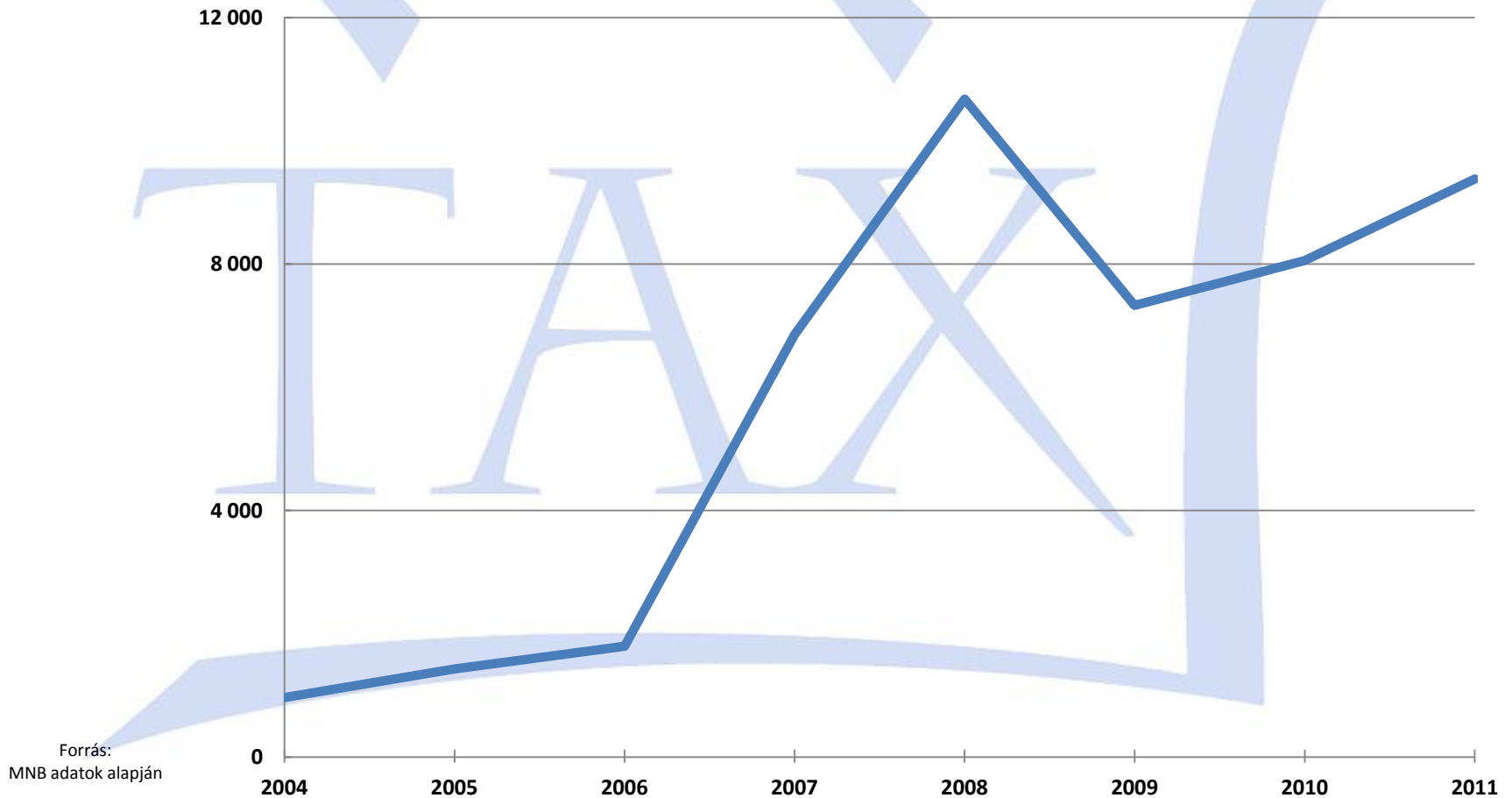
Átmeneti rendelkezések

- Az irányelv alkalmazása költségvetési nehézségeket idézhet elő bizonyos országokban.
- Néhány ország engedélyt kap arra, hogy a forrásadó alóli mentesítést ne alkalmazza az átmeneti időszak alatt.
- *Görögország, Lettország, Lengyelország és Portugália*: 8 éves átmeneti időszak, de a kamat- és jogdíjfizetések adója max. 10% az első 4 évben, max. 5% a második 4 évben.

Átmeneti rendelkezések

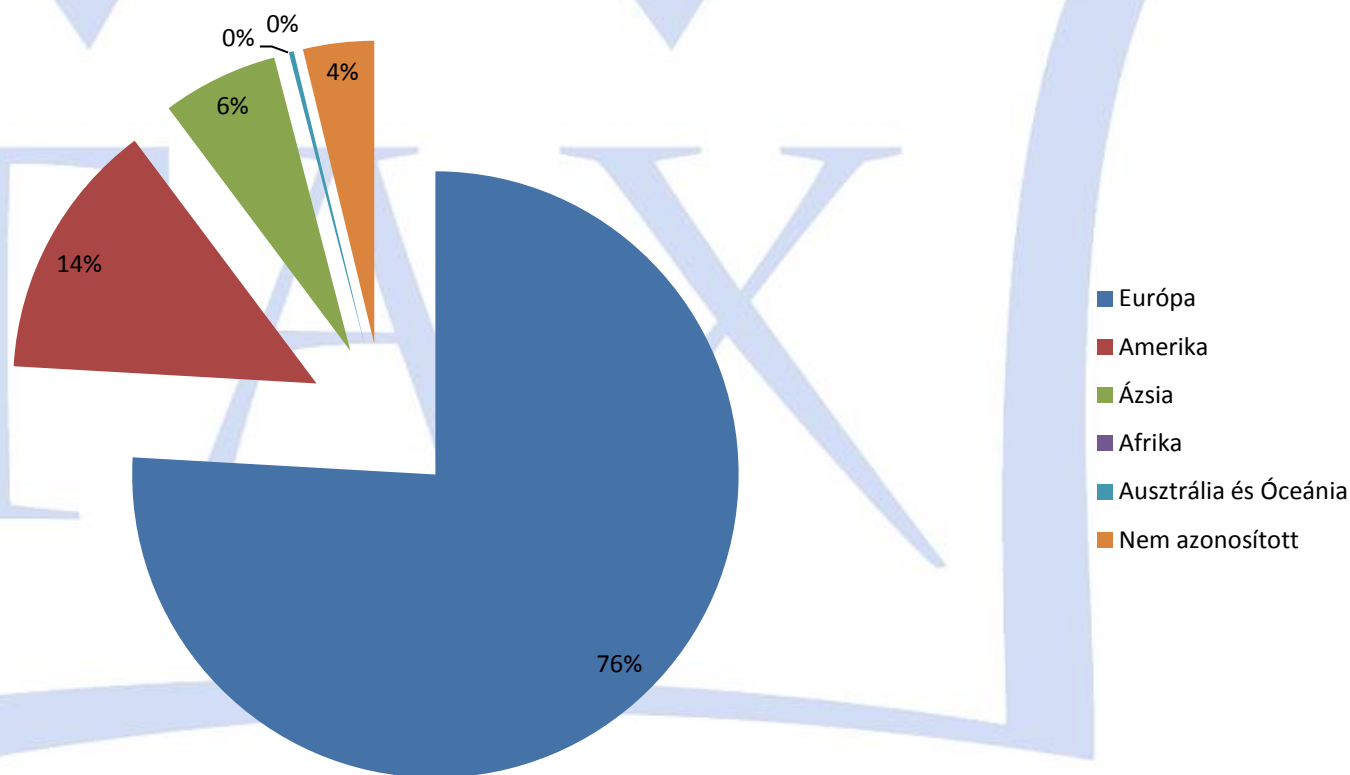
- *Spanyolország és Csehország*: csak jogdíjfizetésre, 6 éves átmenet, max. 10%-os adó.
- *Szlovákia*: csak jogdíjfizetésre, 2 éves átmeneti időszak
- *Litvánia*: 6 éves átmeneti időszak, de jogdíjfizetések adója max. 10%, kamatfizetések után első 4 évben max. 10%, utána 2 évig max. 5%.
- Az így megfizetett adó összege után a jövedelmet kapó vállalkozás vagy állandó telephely levonást (**beszámítást**) érvényesíthet a jövedelemadójából.
- Az átmeneti időszak végén a Bizottság dönt az időszak meghosszabbításáról.

Magyar költségvetés elmaradt kamat forrásadó bevétele (millió Ft-ban)

2004-2011 között a magyar „kamatadó export” régiónkénti megoszlása (%)

Forrás: MNB adatok alapján

Átalakulás

- 2004 előtt: nem volt szabályozása a nemzetközi átalakulásnak
- EU: halasztott adófizetés
- HU: minden átalakulásra kiterjesztették

A nemzetközi átalakulások alapproblémája

- Adóztatási jog megosztása
- Halasztott adóztatás elérése (csak Ta)

Magyarországi adaptáció sajátosságai

- Belföldi átalakulásokra is kiterjesztette,
- jogi forma váltás is része
- Tulajdonos szintjén definiál és nem a vállalkozásén
- Veszteséghatárolás korlátozott
- Ellenőrzött külföldi társaságnál – bizonyítási teher
- Telephely mint jogutód

Társasági adóharmonizáció összesített hatása a magyar költségvetésre 2004-2011

Irányelv	Jövedelem típusa	Forrásadó (millió Ft)
Anya- és leányvállalat irányelv	Fizetett osztalék	1 010 610
Kamat irányelv	Fizetett kamat	46 489
Egyesülési irányelv	Kedvezményezett ügyletek*	99 032
Összesen (kiesett költségvetési bevétel)		1 156 131

* 2004-2009-ig adatokból

Forrás: Dr. Tormáné Dr. Boris Szilvia Társasági adóharmonizáció az Európai Unióban és Magyarországon: A magyar gazdasági hatások elemzése című doktori disszertációja alapján Magyar Okleveles Adószakértők Egyesülete

A megtakarításokból származó jövedelmek adóztatása

A 2003/48/EK Kamat Irányelv célja

„Lehetővé tenni az egyik tagállamból származó, a másik tagállamban illetőséggel bíró haszonhúzó magánszemély részére történő kamatkifizetések utóbbi tagállam törvényeinek megfelelő tényleges adóztatását, az adóelkerülés minimalizálása érdekében”

Az irányelv hatálya

- 2005 július 1-től főszabályként hatályos **25 tagállamban**, illetve egyéb, az egyezményhez csatlakozott országban (Svájc, Monaco, Lichtenstein, Andorra, San Marino)
- Átmeneti időszakot élvező országok: Luxemburg és Ausztria (Belgium)

2. Átmeneti időszak: Forrásadó kivetése

- Ausztria és Luxemburg automatikus információcsere helyett forrásadót vet ki
- A forrásadó kivetése nem zárja ki az illetőség szerinti tagállamban történő adóztatást
- Kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény vizsgálendő
- Mértéke jelenleg 35 %
- Megosztási szabály: 25-75 % elve
- Átmeneti időszak vége bizonytalan, több feltételhez kötött

Forrásadóból származó bevétel megosztása – Példa 2.

- Kamatjövedelem: 100e
- Levont osztrák forrásadó: 35e
- Ebből Mo.-nak: 26,25e ($35e \cdot 75\%$)
- Levont magyar adó: 16e
- Magánszemélynél ekkor marad: 49e, DE a levont osztrák forrásadót Magyarország visszatéríti
- Így magánszemélynél marad: 84e
- Magyar állam realizálható bevétele csökken az osztrák forrásadó visszatérítése miatt:

$$16e - 8,25e = 7,25e$$

Svájc: Rubik-egyezmény

- Anonimitást vállaló bankszámla tulajdonosok esetében nem csak a kamatra, de a tőkealapra is forrásadó kerül kivetésre
- Tőkealap és kamat eltérően kerül adóztatásra
- Az adó az illetőség szerinti hatóságnak kerül átutalásra (kamatra esetében csak bizonyos része)
- **Banktitok átadását nem foglalja magában**
- Eddig Ausztria és Nagy-Britannia írta alá, egyelőre még nem lépett életbe (Németországban elbukott a tervezet)
- Az adó mértéke, pontosan még nem meghatározott, egyezményenként eltérő

Magyarország és a Rubik egyezmény

- Új elképzelések → Rubik egyezményhez hasonló forrásadó 35 % nem csak a kamatra, de visszamenőleg a tőkére is
- A tárgyalások jelenleg Svájjal folynak, utána Málta és Ciprus kerülhet sorra
- Törvényjavaslat a spontán információcseréről

MÁSIK ÚT

Ellenőrzési tevékenység

Magyarország és a Rubik egyezmény

- Jelentős összeget jelenthetne a költségvetés számára

Önkéntes adatközlésből 368 millió Ft

563 millió Ft átutalt svájci forrásadó

830 millió Ft levont svájci forrásadó

2,3 milliárd Ft svájci kamatjövedelem

Összes Svájcban tartott tőke mérete kérdéses

Kitekintés: Automatikus információcsere szerepének növekedése

- 2011/16/EU Irányelv (G20) a tagállamok adóhatóságainak szorosabb együttműködéséről
- Jövedelmek körének bővülése várható
  - 2014. január 1-től: munkavállalásból, igazgatói tagságból, életbiztosítási termékekből, nyugdíjból, ingatlanhasznosításból származó jövedelmek
  - 2017. január 1-től: osztalék, tőkenyereség, jogdíjból származó jövedelmek
- Egyetlen gát a technikai háttér megteremtése

Közös konszolidált társasági adóalap (CCCTB)

- EU előtt: országonként szuverén adóalap
- EU: konszolidált adóalap
- HU: ?

Célok és megoldások

- Nemzetközi működés költségeinek csökkentése, versenyképesség növelés
  - Adókerülés csökkentése
-
- Egységes adóalap
  - Egyablakos adóadminisztráció
  - Nem kell transzferár dokumentáció
  - Tagállamok között adóbevételek megosztása

Adókonszolidáció

- Teljes adóalap konszolidáció
- Csoporton belüli ügyleteknek mind a bevétel, mind a költség hatását ki kell szűrni
- A csoporttagok veszteségei és nyereségei konszolidálódnak, csoport veszteség elhatárolható
- Csoporton kívüli ügyletek: szokásos piaci áron
- Csoporton belüli és csoportok közötti átalakulások adósemlegesek

Adóbevétel megosztás

- Adóbevallás az anyavállalat országában,
- Adóalapot formula alapján szétosztják a tagállamok között
  - Eszköz, munka (bér+létszám), eladási bevétel, egyenlő arányban súlyozva
  - Tagállami mértékkel szorozva

Magyar vonatkozások

- Megerősített együttműködés
- Várható adóbevétel kiesés megosztási formula miatt
- Magasabb értékcsökkenési kulcs
- Nincs adóalap-, vagy adókedvezmény
- Magyarország EKT?
- Adószámvitel
- Két párhuzamos adórendszer
- Egyéb adók?
- Transzfer ár dokumentáció

CCCTB érveinek, szabályainak problematikája

- Kétséges az adminisztráció egyszerűsítés
- Önálló fogalom meghatározást igényel
- Adóalap megosztás módszere kulcskérdés
- Kapcsolt vállalkozások közötti szokásos piaci ár adódó többlet költségek eliminálása
- Redisztribúciós újraelosztási rendszer kiépítése
- Tagállamonként eltérő számviteli rendszerek egységesítése
- Adóhatósági kompetenciaviták
- Kettős vagy többszörös adminisztrációs teher (csoporton belüli és kívüli ügyletek)
- Szabályozási problémák – eltérő tagállamérdek
- Megoldatlan a kettős adóztatás közös szabályok alapján történő elkerülése
- Új adóalap megosztási formula (nem a szokásos piaci ár alapján)

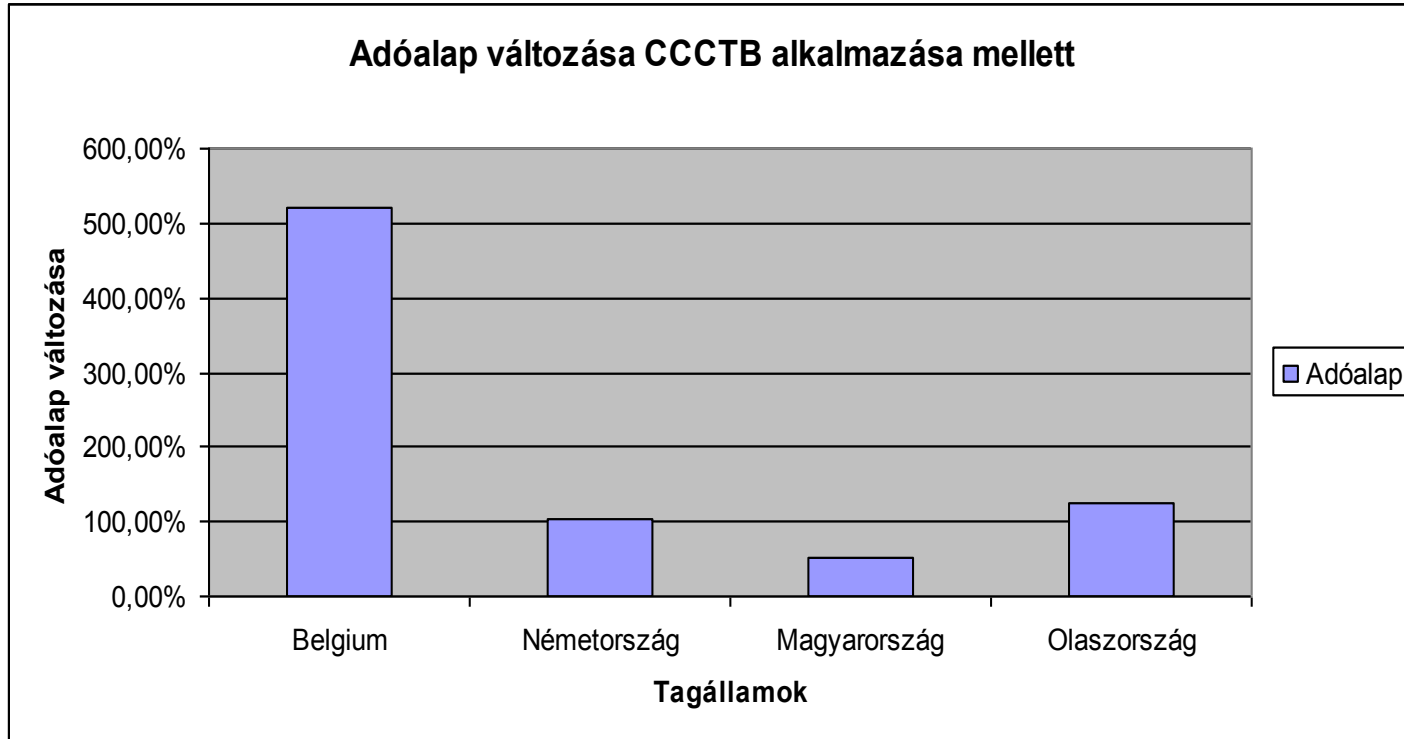
Közös konszolidált társasági adóalap

A közös piac zavartalan működését gátló adózási akadályok megszüntetésének eszköze

Meghatározás
egységes módszer
alapján

Egységes formula
alapján való
szétosztás
(Faktorai: munkaerő,
eszközök értéke, árbevétel)

Oxfordi modell vs. PTE–KTK modell

Magyarországon 16%-os adóteher mellett kevesebb adóalap marad CCCTB alkalmazása mellett, míg az összes többi tagállamban több adóalapallokálódik. Magasabb adóteher (+ különadó, iparűzési adó) mellett csak 53%-át kapná az eredeti adóalapnak, míg pl.: Belgium esetében az adóalap több mint ötszörös lenne.

Új eszközök az adóharmonizációban

„Lopakodó harmonizáció”

- Megerősített együttműködés
- Bírósági döntések általánosítása
- Térbeli kiterjesztés (pl. Svájc)

Az európai csatlakozás predesztinálta a költségvetési hiányt?

IGEN

Elkerülhető lett volna ez a költségvetési hatás?

NEM

Lehetett volna csökkenteni ezt a veszteséget?

IGEN

ADÓDIPLOMÁCIA

Milyen lehetőség maradt?

- A megmaradt mozgástér maximális kihasználása
- Továbbfejlesztési javaslatok
- Régiós összefogás

Az adóverseny legyen Velünk!

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Herich György
okleveles nemzetközi adószakértő
Magyar Okleveles Adószakértők Egyesülete
elnök
elnok@moklasz.hu